

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa, 10 grudnia 2015 r.

Adam Bodnar

XI.816.1.2015.MK

Pani
Beata Szydło
Prezes Rady Ministrów
Kancelaria Prezesa Rady Ministrów
Al. Ujazdowskie 1/3
00-583 Warszawa

Jako Rzecznik Praw Obywatelskich, który zgodnie z art. 18 ustawy z dnia 3 grudnia 2010 r. o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w zakresie równego traktowania (Dz. U. Nr 254, poz. 1700, z późn. zm.) wykonuje także zadania dotyczące realizacji zasady równego traktowania, **pozwolę sobie zwrócić uwagę Pani Premier na potrzebę podjęcia działań mających na celu zwiększenie ochrony osób doświadczających przemocy domowej lub nią zagrożonych.**

Przemoc psychiczna, fizyczna, ekonomiczna czy seksualna, w tym przemoc w rodzinie, to niestety codzienność wielu osób. Jak wskazują statystyki policyjne i sądowe, a także badania wiktyimizacyjne, najczęściej dotyka ona kobiet. Należy zaznaczyć, że przemoc doświadczana przez kobiety jest naruszeniem podstawowych praw i wolności człowieka – prawa do życia i zdrowia, czy do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego. Jest też naruszeniem zakazu niehumanitarnego i poniżającego traktowania oraz przejawem rażącej dyskryminacji ze względu na płeć. Skuteczne przeciwdziałanie tej przemocy wymaga efektywnego ścigania i karania sprawców, ale także zapewnienia ofiarom odpowiedniego wsparcia i pomocy. Zagadnienia te pozostają w zakresie mojego stałego zainteresowania i korespondencji z właściwymi ministrami i innymi organami władzy publicznej.

Uwzględniając poczynione ustalenia (odpowiedzi uzyskane na wystąpienia Rzecznika do ówczesnej Pani Premier z dnia 21 lipca 2015 r. i z dnia 19 października 2015 r.), zwracam się bezpośrednio do Pani Premier, licząc na zrozumienie i przychyłność, w sprawie **jak najszybszego uruchomienia ogólnokrajowego, całodobowego, bezpłatnego telefonu zaufania dla kobiet – ofiar przemocy ze względu na płeć i ofiar przemocy domowej, który stanowiłby niezwykle istotny element ich wsparcia.**

Należy zauważyć, że w Krajowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020 (uchwała nr 76 Rady Ministrów z dnia 29 kwietnia 2014 r., M.P. poz. 445; dalej: Program) uwzględniono zadanie utworzenia telefonu zaufania. Na ten cel w budżecie Programu przeznaczono kwotę 340 000 zł rocznie – łącznie 1 360 000 zł. Jednak ta kwota ma być wydatkowana dopiero od 2017 roku. Krajowy Koordynator Realizacji Programu wskazał, że w toku prac nad tym dokumentem podnoszona była konieczność finansowania nowych zadań począwszy od 2014 roku (pismo z dnia 5 listopada 2015 r.; ozn.: DPS-X.5132.61.2015). Zgodnie z uchwalonym Programem utworzenie całodobowej, bezpłatnej ogólnopolskiej linii telefonicznej zostało zlecone ministrowi do spraw zdrowia przy wsparciu Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (PARPA). Według wiedzy Rzecznika, PARPA deklaruje gotowość uruchomienia takiego telefonu – także, o co apelowałem, w zakresie obsługi osób o szczególnych potrzebach, jak osoby głuche, czy migranci – już od 2016 roku (pismo Ministerstwa Zdrowia z dnia 9 września 2015 r.; ozn.: MD-P.073.37.2015).

Jako Rzecznik Praw Obywatelskich pragnę podkreślić, że organizacje pozarządowe zajmujące się udzielaniem pomocy, jak i same ofiary przemocy, w tym przemocy domowej, podnoszą, że obecnie dostępne rozwiązania w zakresie telefonu zaufania nie są wystarczające. Zgodnie z informacjami Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej (pismo z dnia 12 sierpnia 2015 r.; ozn.: DPS-X.5132.34.2015) w 2014 roku w Polsce funkcjonowały cztery ogólnopolskie telefony zaufania, w tym jeden prowadzony przez Komendę Główną Policji, a prowadzenie kolejnych trzech zostało zlecone Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Żadna z tych infolinii nie spełnia jednak wszystkich wyżej wskazanych kryteriów, jakim taki środek wsparcia powinien odpowiadać.

Pilne uruchomienie całodobowej, ogólnopolskiej linii telefonicznej, gdzie będzie można uzyskać odpowiednie informacje i pomoc należy uznać zatem za działanie priorytetowe. Nie bez znaczenia pozostaje fakt, że dzięki wdrożeniu tego projektu możemy uzyskać efektywniejsze wykorzystanie dostępnych już środków działania, które obecnie nie są stosowane w odpowiednim zakresie, również ze względu na brak wystarczającej wiedzy o nich po stronie osób, którym są dedykowane. Chciałbym również przypomnieć, że obowiązek ustanowienia ogólnokrajowego, całodobowego, bezpłatnego telefonu zaufania udzielającego porad w sprawie wszystkich form przemocy, z zachowaniem poufności lub anonimowości osób dzwoniących, wynika wprost z art. 24 ratyfikowanej przez Polskę Konwencji Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej, sporządzonej w Stambule dnia 11 maja 2011 r. (Dz.U. z 2015 r., poz. 961).

W związku z powyższym, działając na podstawie art. 16 ust. 1 i art. 17b pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2014 r. poz. 1648, z późn. zm.), zwracam się do Pani Premier z uprzejmą prośbą o spowodowanie przyspieszenia uruchomienia infolinii dla ofiar przemocy ze względu na płeć i ofiar przemocy domowej, i o takie rozplanowanie środków budżetowych, aby realizacja tego zadania nastąpiła w najwcześniejszym możliwym terminie, tj. już od początku 2016 roku. Zwracam się więc o rozważenie możliwości podjęcia przez Radę Ministrów decyzji o przeznaczeniu dodatkowych środków na ten cel w 2016 roku.

Podpis na oryginale